

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista vuonna 2021

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1 Uutta ohjeistuksessa vuonna 2021	4
2. Säädökset	4
3 Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta	4
3.1 Täydentävien ehtojen valvonnan edellytyksenä on maataloustoiminta.....	5
3.2 Vaatimukset ja ehdonalat	6
3.3 Tukivähennykset	6
3.4 Petostentorjunta	7
3.5 Suomen hallintoon kohdistuva valvonta	8
4 Otannat, oma otanta ja hallinnollinen laajennus	8
4.1 Otantatarkastukset	8
4.2 Valvonnan laajentaminen (oma otanta)	9
4.3 Valvonnan laajentaminen: Hallinnollinen laajennus	9
5. Valvonnan käynnistäminen	10
6 Valvonnasta ilmoittaminen	11
7 Valvontakäynnit, tarkistuslista ja tarkastuskertomus	12
7.1 Paikan päällä tehtävä tarkastus ja tuenhakija	12
7.2 Tarkistuslista	15
7.3 Tarkastuskertomus (AVIn valvonnat).....	16
Tilan valvonta on kunnossa, näytteitä on otettu / näytteitä ei ole otettu (a).....	16
Tilalla on todettu laiminlyönti ja näytteitä on otettu (b).....	17
Tilalla on todettu laiminlyönti, näytteitä ei ole otettu (c)	18
Yleistä	18
7.4 Tarkastuskertomus (ELY-keskuksen valvonnat).....	18
8. Yleistä laiminlyöntien arvioinnista	19
8.1 Laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto (tavanomainen laiminlyönti)	20
8.2 Varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen vähäinen laiminlyönti (mukaan lukien takautuvuus).....	21
8.3 Toistuva laiminlyönti	22
8.4 Tahallinen laiminlyönti	25
8.5 Ylivoimainen este	26
9 Kuuleminen ja lisätietojen antaminen	27
10 Valvontatulosten tallentamisen aikataulu	27
10.1 Asiakirjojen toimittamisen määräaikoja	28
11 Valvonnan estäminen	29
12 Valvonta-asiakirjojen julkisuus	29
13 Esteellisyydestä	30
Liite Täydentävien ehtojen valvontaotokset	31

Johdanto

Tämä ohje on tarkoitettu niille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) tarkastajille, jotka tekevät täydentävien ehtojen rehuvalvontaa tai kasvintuotantotilojen elintarvikehygieniavalvontaa sekä aluehallintovirastojen (AVI) läänineläinlääkäreille, jotka tekevät täydentävien ehtojen eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantoon liittyvää hygieniavalvontaa, vierasainevalvontaa, eläinten hyvinvoinnin valvontaa tai eläintautivalvontaa. Yleisohjetta voidaan soveltuvin osin käyttää myös täydentävien ehtojen ID-valvonnassa. Tämä asiakirja on luonteeltaan ohje, eikä se siten sisällä oikeudellisesti sitovia määräyksiä.

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Tämä ohje on voimassa käyttöönottopäivästä alkaen siihen asti, kunnes seuraava yleisohje tulee voimaan.

1 Uutta ohjeistuksessa vuonna 2021

Yleisohjeen muutokset ovat lähinnä teknisiä ja Tukisovelluksen tallentamiseen sekä kuulemiseen liittyviä.

2. Säädökset

Täydentävien ehtojen valvonnasta on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1306/2013, komission delegoidulla asetuksella (EU) N:o 640/2014 sekä komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 809/2014 sekä kansallisesti lailla maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) ja valtioneuvoston asetuksella täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta (7/2015).

3 Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta

Täydentävien ehtojen noudattamista valvotaan otantaperusteisesti vähintään yhdellä prosentilla niistä tuenhakijoista, joille on valvontavuonna maksettu Euroopan unionin (EU:n) suoria tukia sekä tiettyjä EU:n osarahoitteisia tukia (katso luku 9). Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvontamäärä on kuitenkin suurempi (3 % tuenhakijoista). Valvottavista tiloista 75-80 % valitaan riskiperusteisesti painotetulla otannalla ja 20-25 % satunnaisesti.

Otantavalvonnan lisäksi valvonta voidaan laajentaa täydentävien ehtojen valvonnaksi jonkin muun valvontakäynnin yhteydessä. Tällöin laiminlyöntihavainnon tehneen tarkastajan kuuluu olla toimivaltainen myös täydentävien ehtojen valvonnassa.

Tarkastus voidaan tehdä myös ilman tilakäyntiä hallinnollisesti asiakirjojen perusteella. Tämä hallinnollinen laajennusvalvonta tehdään toisen valvontaviranomaisen (esimerkiksi kunnaneläinlääkäriin) tilalle tekemän tarkastuksen havaintojen perusteella.

Täydentävien ehtojen valvonta kohdistuu sovellettavan lainsäädännön tiettyihin vaatimuksiin. Samalla käynnillä voidaan tehdä useiden eri vaatimusryhmien täydentävien ehtojen tarkastuksia sekä muita valvottavaan tilaan kohdistuvia valvontoja kuten eläinsuojelutarkastuksia ja vierasainevalvonnan näytteenottoa tai tukitarkastuksia.

3.1 Täydentävien ehtojen valvonnan edellytyksenä on maataloustoiminta

Maataloustoiminnasta on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 1306/2013, 91 artikla (2) seuraavasti: ”Edellä 1 kohdassa tarkoitettua hallinnollista seuraamusta sovelletaan ainoastaan, jos vaatimusten noudattamatta jättäminen on tulos kyseisestä tuensaajasta suoraan johtuvasta teosta tai laiminlyönnistä; ja jos yksi tai molemmat seuraavista lisäedellytyksistä täytyvät: a) vaatimusten noudattaminen liittyy **tuensaajan maataloustoimintaan**; b) kyseessä on tuensaajan tilaan kuuluva alue.”

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1307/2013 (EU), 4 artikla (1):
” 1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan

c) 'maataloustoiminnalla'

i) maataloustuotteiden tuottamista, kasvatusta tai viljelyä sadonkorjuu, lypsäminen sekä tuotantoeläinten kasvatus ja pito maataloustarkoituksiin mukaan luettuina,”

Lähtökohtaisesti kaikki maatilalla maataloustarkoituksessa pidettävät ja kasvatettavat tuotantoeläimet tulee valvoa, jos tuenhakijalle on maksettu valvontavuonna EU:n rahoittamaa eläin- ja/tai peltotukea. Jos tilalta toimitetaan pienempiäkin määriä eläimiä teuraaksi tai esimerkiksi munia pakkaamoon siten, että eläimistä saatavia alkutuotteita on markkinoitu, eläin/tuotteet päätyvät **yleiseen elintarvikeketjuun** ja niistä on saatu **säännöllistä** tuloa, kuuluvat myös eläimet täydentävien ehtojen valvonnan piiriin. Jos vähäisiä määriä alkutuotannon tuotteita luovutetaan **satunnaisesti** vain suljetulle joukolle (esimerkiksi sukulaisille, naapureille), eikä tuotteita markkinoida millään tavalla, ei täydentävien ehtojen valvonta ole aiheellista.

Jos tilalla on suomenkarjaa, suomenhevosta, suomen-, ahvenanmaan- tai kainuunlampaita, suomenvuohia, maatiaiskanoja ja –kukkoja, Tukisovelluksesta on selvitettävä, onko tilalla näistä eläinlajeista voimassa oleva **alkuperäisrotujen kasvattamissopimus (APR)** vuosiksi 2021 - 2022. Sopimuksen piiriin kuuluvat yksittäiset eläimet pitää valvoa, jos sopimus on voimassa.

Jos tilalla on tuotantoeläimiä, joita **ei kasvateta tai pidetä maataloustarkoituksiin**, ei niiden täydentävien ehtojen valvonta ole aiheellista. Täydentävien ehtojen valvonnan ulkopuolelle voidaan jättää seura-, kilpa- ja harrastuseläimet sekä oriasemat ja koe-eläimet. Urheilutarkoituksiin kasvatettavia tai käytettäviä eläimiä (esimerkiksi ravihevokset, ratsut) tai lemmikkejä (mukaan lukien kotitarvekäyttö) ei valvota täydentävissä ehdoissa. Ratsastuskoulujen ja ravitallien hevosia ei valvota,

mutta tuenhakijan muut mahdolliset maataloustoimintaan kuuluvat tuotantoeläimet valvotaan.

Hevosia valvotaan vain poikkeustapauksissa, koska Suomessa hevosia ei yleensä kasvateta maataloustarkoituksiin. Metsätöissä käytettävä hevonen ei kuulu täydentävien ehtojen valvonnan piiriin.

Hevosia valvotaan vain seuraavissa tapauksissa:

- tilalla on suomenhevosista voimassa oleva alkuperäisrotujen kasvattamissopimus
- hevosia kasvatetaan alkujaan lihantuotantotarkoituksessa
- hevonen on maataloudessa käytettävä työhevonen, jolla pääosin teetetään tilan peltotyöt

3.2 Vaatimukset ja ehdonalat

Täydentävien ehtojen vaatimukset on jaettu kolmeen eri osioon, joita kutsutaan ehdonaloiksi. Ehdonalat ovat:

- ympäristö, ilmastonmuutos ja maan hyvä maatalouskunto (hoitovaatimukset SMR 1–3 ja toimenpidevaatimukset GAEC 1-7)
- kansanterveys sekä eläinten ja kasvien terveys (hoitovaatimukset SMR 4-10)
- eläinten hyvinvointi (hoitovaatimukset SMR 11–13)

Täydentäviin ehtoihin sovellettavat EU-säädökset eli niin sanotut Lakisääteiset hoitovaatimukset (pdf) ovat asetuksen (EU) 1306/2013 liitteessä 2

Lakisääteisistä hoitovaatimuksista on kerrottu tarkemmin vuosittain päivitettävässä Ruokaviraston Täydentävien ehtojen oppaassa, joka on saatavilla vain sähköisessä muodossa.

3.3 Tukivähennykset

EU-säädösten mukaan viljelijälle määrätyt tukileikkaukset kohdistuvat kaikkiin hänelle maksettuihin EU:n kokonaan ja tiettyihin EU:n osittain rahoittamiin tukiin täydentävien ehtojen valvontavuonna. Esimerkiksi laiminlyönnit eläinten valvonnassa johtavat myös peltotukien tukileikkauksiin ja vastaavasti laiminlyönnit peltotukien valvonnassa johtavat myös eläinpalkkioiden ja eläinten hyvinvointikorvauksen tukileikkauksiin. Tukihakemus hylätään, jos tilatarkastus estetään (katso luku 11).

Lopullinen seuraamusprosentti selviää vasta valvontavuoden lopulla tai sitä seuraavan vuoden alussa, kun ELY-keskus lähettää viljelijälle täydentävien ehtojen lopullisen tuloksen. ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori kokoaa

yhteen kaikki tilalle vuoden aikana tehdyt täydentävien ehtojen tarkastukset ja vahvistaa lopullisen seuraamusprosentin. Euromääräiset tukivähennykset selviävät kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemästä tuki- tai takaisinperintäpäätöksestä tai ELY-keskuksen tekemästä ympäristösopimuksen vastaavasta päätöksestä, joista viljelijällä on oikeus tehdä oikaisuvaatimus ELY-keskukseen. ELY-keskuksen oikaisupäätöksestä voi tehdä valituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Esimerkiksi tilalla, joka saa perustukea, ympäristökorvausta ja luonnonhaittakorvausta sekä eläinten hyvinvointikorvausta yhteensä 30 000 euroa, 3 %:n seuraamus täydentävien ehtojen laiminlyönnistä on 900 euroa. Tukileikkaus (3 %) kohdistuu näihin kaikkiin tukiin, vaikka viljelijälle määrätty tukileikkaus olisi seurausta esimerkiksi yhdestä eläinten hyvinvointilaiminlyönnistä.

Täydentävien ehtojen valvonnan keskeneräisyys ei estä tukien maksua. Jos tukea aletaan maksaa ennen täydentävien ehtojen valvontojen valmistumista, tuet maksetaan myös tiloille, joilla täydentävien ehtojen valvonta on kesken. Mahdollinen seuraamus toteutetaan tällöin takaisinperintänä.

3.4 Petostentorjunta

Valvontatehtäviä hoidettaessa valvojan tulee olla tietoinen EU-lainsäädännön petostentorjuntatoimenpiteistä. Petos on aina tahallinen teko, jonka taustalla on yleensä taloudellisen hyödyn tavoittelu. Petosten tutkiminen ja arviointi perustuu kansalliseen lainsäädäntöön. Petoksellisen toiminnan ilmenemismuotona voi rikoslain nojalla olla esimerkiksi petos, avustuspetos, väärennys, korruptio, virkavelvollisuuden rikkominen tai lahjuksen ottaminen. Katso [Petostentorjunta](https://www.ruokavirasto.fi/pikanttiviranomaissivuilta) ruokavirasto.fi Pikantti-viranomaissivuilta.

Täydentävien ehtojen valvonnassa havaitun tahallisen noudattamatta jättämisen yhteydessä voi tulla kyseeseen petosepäily. Jos valvonnassa herää epäily petoksellisesta toiminnasta, tulee asian selvittäminen aloittaa omassa organisaatiossa ja tehdä tarvittaessa rikosilmoitus tekopaikkakunnan poliisille. Petosepäilystä ja siitä poliisille tehtävästä mahdollisesta tutkintapyynnöstä huolimatta viranomaisen on viipymättä jatkettava säädösten mukaisia hallinnollisia prosesseja eli esimerkiksi täydentävien ehtojen valvontamenettelyt etenevät normaaliin tapaan petosepäilystä huolimatta. Aluehallintoviraston tulee olla yhteydessä ELY-keskukseen (valvontapäällikkö) ja maksajavirastoon (viljelijätukien valvontayksikön johtaja) petosepäilytapauksessa.

3.5 Suomen hallintoon kohdistuva valvonta

EU:n komissio valvoo unionin rahoittamien maataloustukien valvontaa. Jos Suomessa ei täytetä määrällisiä ja laadullisia täydentävien ehtojen valvontavelvoitteita, komissio voi määrätä rahoitusoikaisun. Tällöin komissio pidättää osan Suomelle tarkoitettusta viljelijätukien EU-rahoituksesta. Suomi joutuu silloin kattamaan puuttuvan rahoituksen omista budjettivaroistaan. Lisäksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimien ECA tekee tarkastuksia Suomeen ja raportoi havainnoistaan komissiolle.

4 Otannat, oma otanta ja hallinnollinen laajennus

4.1 Otantatarkastukset

Otantaan valitun tilan valvonta on aina tehtävä paikan päällä tilalla ja tilalla on valvottava kaikki tilaa koskevat täydentävien ehtojen vaatimukset.

Painotetun otannan kohdennukset vaihtelevat eläinlajeittain ja niiden toimivuutta tarkastellaan vuosittain. Alueellisesti eniten kohdennustekijöitä saaneiden tuenhakijoiden joukosta valitaan valvottavat tilat. Painotetun otannan kohdennukset ilmoitetaan Aveille erikseen myöhemmin.

Valvontakäynnillä on valvottava aina kaikki tilan kannalta asiaan kuuluvat vaatimukset liitteen 1 mukaisesti. Esimerkiksi läänineläinlääkäreiden valvomilla niin sanotuilla säädösryhmäotoksen tiloilla valvotaan kaikkien tilalla maataloustoiminnassa pidettävien tuotantoeläinten hyvinvointi täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvontaohjeen mukaisesti.

ELY-keskukset valvovat rehuvaatimukset ja elintarvikekasvituotantoon liittyvät elintarvikehygieniavaatimukset. Jos ELY-keskus saa tiedon, että tarkastettavalla kasvintuotantotilalla on vastoin ennakkotietoja myös maataloustuotannon piiriin kuuluvia eläimiä, on ELY-keskuksen ilmoitettava tilan eläimistä Ruokaviraston sähköpostiosoitteeseen te-kasvintuotantotilat@ruokavirasto.fi. Ruokavirasto harkitsee tapauskohtaisesti tilan täydentävien ehtojen valvonnan laajentamistarpeen.

Täydentävien ehtojen eläinvalvontaa ei tehdä, jos tilalla ei ole eläimiä valvontahetkellä. Tila merkitään ei valvotuksi. Tukisovellukseen tallennetaan perustelu, miksi tilaa ei valvota. Rehuvalvonnassa tila voidaan valvoa sen hetkisillä edellytyksillä, koska tiloilla tehdään myös rehu- ja elintarvikekasvien valvontaa. Jos tarkastaja saa tietoonsa ennen valvontakäyntiä, että tilalla on lyhytaikainen

tuotantokatkos, valvonta tulisi siirtää sellaiseen ajankohtaan, että tilalla on taas eläimiä.

Tietojen tallennus: Otantatiloille tulostetaan ennen valvontakäyntiä tarkistuslista. Valvontahavainnot tallennetaan ja niistä tulostetaan tarkastuskertomus.

4.2 Valvonnan laajentaminen: Oma otanta

Omalla otannalla tarkoitetaan valvonnan laajentamista täydentävien ehtojen valvonnaksi silloin, kun tarkastaja havaitsee tiläkäynnillä täydentävien ehtojen laiminlyönnin muun tarkastuksen yhteydessä.

Valvojan tarkastajan on laajennettava paikalla tehty muu tarkastus koskemaan täydentävien ehtojen noudattamista, jos tarkastaja havaitsee muun tarkastuskäynnin yhteydessä, että tukia hakenut viljelijä on jättänyt noudattamatta täydentävien ehtojen vaatimuksia. Tarkastajan on oltava toimivaltainen valvontaviranomainen täydentävien ehtojen valvonnassa.

Valvonnan laajennus kohdistetaan vain sen vaatimuksen/vaatimusten täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnaksi, johon havainto on kohdistunut.

Jos muuta valvontaa tekevä tarkastaja ei ole toimivaltainen täydentävien ehtojen valvonnassa, hän voi ilmoittaa havainnostaan vastuuviranomaiselle Pikantista saatavalla Lomakkeella 182 (Viranomaisen ilmoitus toiselle viranomaiselle)

Tietojen tallennus: Muun valvonnan yhteydessä täydentäviin ehtoihin valvottaviksi tulevat tilat lisätään Tukisovellukseen oman otannan ajolle. Valvontahavainnot tallennetaan ja niistä muodostetaan tarkastuskertomus.

4.3 Valvonnan laajentaminen: Hallinnollinen laajennus

Hallinnollisella laajentamisella tarkoitetaan valvonnan laajentamista täydentävien ehtojen valvonnaksi toisen viranomaisen muusta valvonnasta laatimien valvontasiakirjojen perusteella ilman AVIn tai ELY-keskuksen tarkastajan tiläkäyntiä.

Valvonnan laajentamiset hallinnollisesti tehdään aina vain jonkin toisen valvontaviranomaisen tekemän tarkastuksen ja hänen laatimiensa asiakirjojen perusteella. Tällaisia muita tarkastuskäyntejä ovat esimerkiksi kunnaneläinlääkäriin/valvontaeläinlääkäriin tarkastukset. Hallinnollinen tarkastus kohdistuu vain siihen vaatimukseen tai vaatimukseen, joissa läänineläinlääkäri havaitsee täydentävien ehtojen laiminlyönnin substanssivalvonnan tarkastuskäynnillä tehdyn pöytäkirjan perusteella. Tällainen menettely edellyttää,

että paikan päällä tehty tarkastus on kuvailtu ja dokumentoitu erittäin tarkasti, jotta tarkastaja aluehallintovirastossa/ELY-keskuksessa pystyy arvioimaan, onko kysymyksessä täydentävien ehtojen laiminlyönti.

Hallinnollisessa laajennuksessa täydentävien ehtojen havainnon voi tehdä vain täydentävien ehtojen valvonnassa toimivaltainen tarkastaja (esim. läänineläinlääkäri). Valvontapäivämääräksi tulee se päivä, jolloin tarkastaja vie tapauksen Tukisovellukseen ja kirjaa laiminlyöntihavainnon. Valvonnassa sovelletaan ohjeistusta, joka on voimassa täydentävien ehtojen laiminlyönnin havaintovuonna. **Mahdollinen tukiseuraamus kohdistuu aina sille vuodelle, jolloin täydentävien ehtojen toimivaltainen viranomaisen teki laiminlyöntihavainnon ja kirjasi sen sovellukseen.** Valvonta voidaan tarvittaessa saattaa valmiiksi laiminlyönnin havaintovuotta seuraavana vuonna (katso luku 10).

Jos tila on ilman tarkempaa valvonta-asiakirjojen tarkastelua viety valvonta-ajolle, mutta myöhemmin valvontavuoden aikana todetaan, ettei laiminlyöntejä olekaan, tila merkitään ei valvotuksi. Tukisovellukseen tallennetaan perustelu, miksi tilaa ei valvota.

Jos tila on viety esimerkiksi vuonna n alustavasti valvonta-ajolle ilman laiminlyöntimerkintöjä, on tapaus siirrettävä seuraavan vuoden valvonta-ajolle, jos "havaintoa" täydentävien ehtojen laiminlyönnistä ei ole todennettu kyseisenä vuonna n. Tapaus merkitään "ei valvotuksi" valvonta-ajolle. Lisätietoihin kirjataan, että tapaus siirretään valvottavaksi vuonna n+1. Hallinnollinen laajennus tarkastetaan vuoden n+1 ohjeiden perusteella. Lainsäädännön mahdollisia tiukennuksia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun alkuperäinen tarkastus on tehty edellisenä vuonna. On kuitenkin suotavaa, että vuonna n ennen valvonta-ajolle lisäystä todennetaan täydentävien ehtojen laiminlyönti. Silloin tila voidaan valvoa saman vuoden n valvontana, vaikka valvonta saatettaisiin loppuun seuraavan vuoden alkupuolella.

Tietojen tallennus: Asiakirjojen perusteella valvontaan tulleet tilat lisätään Tukisovellukseen hallinnollisen laajennuksen ajolle. Tarkistuslistaa ei tulosteta. Valvontahavainnot tallennetaan ja niistä muodostetaan tarkastuskertomus.

5. Valvonnan käynnistäminen

Ruokavirasto tekee otantaan liittyvät määrittelyt, joiden perusteella maatilat valitaan täydentävien ehtojen valvontaa varten. Tilojen perustiedot on tallennettu Tukisovelluksen täydentävien ehtojen valvontaosioon. Ennen valvontojen aloittamista läänineläinlääkäreille ja ELY-keskuksien tarkastajille lähetetään listat valvottavista tiloista ja AVIn eläinvalvonnan ajankohdat. Tilat on ryhmitelty

aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten toimipisteiden mukaan. Otantavalvonnat voidaan aloittaa sen jälkeen, kun aluehallintovirastoille on toimitettu Ruokaviraston valvontojen aloittamiskirje. Ruokavirasto ilmoittaa myös muiden valvontojen aloittamisesta.

6 Valvonnasta ilmoittaminen

Täydentävien ehtojen valvonnat tulee pääsääntöisesti suorittaa ennalta ilmoittamatta.

Komission täytäntöönpanoasetuksen 809/2014 25 artiklassa säädetään paikan päällä tehtävien tarkastusten ilmoittamisesta:

”Paikalla tehtävistä tarkastuksista voidaan ilmoittaa etukäteen, jollei se vaikuta tarkastuksen tarkoitukseen tai tehokkuuteen. Ilmoitus on annettava mahdollisimman lyhyellä varoitusajalla, joka saa olla enintään 14 päivää.

Eläintukihakemusten ja eläimiin liittyviä toimenpiteitä koskevien maksupyyntöjen osalta paikalla tehtävistä tarkastuksista saa kuitenkin asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta, ilmoittaa enintään 48 tuntia ennen tarkastusta. Jos täydentäviä ehtoja koskeviin säädöksiin ja standardeihin sovellettavassa lainsäädännössä edellytetään, ettei paikalla tehtäviä tarkastuksia ilmoiteta etukäteen, kyseisiä sääntöjä on sovellettava myös täydentävien ehtojen paikalla tehtäviin tarkastuksiin.”

Vierasainevalvonnasta ja/tai eläinten hyvinvointivalvonnasta voidaan ilmoittaa vain, jos se on valvonnan toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Tällöin on noudatettava mahdollisimman lyhyttä ennakoilmoittamisaikaa, sillä kiellettyjen aineiden säädösten perusteella valvontakäynnit tulee tehdä ennalta ilmoittamatta. Jotta turhilta valvontakäynneiltä vältyttäisiin, olisi hyvä esimerkiksi pitkien etäisyyksien takia varmistaa etukäteen, että tilalla ollaan paikalla silloin, kun valvontakäynti on tarkoitus tehdä. Ennalta ilmoittaminen ei kuitenkaan saa vaarantaa tarkastuksen onnistumista. Kasvintuotantotilojen rehu- ja elintarvikehygieniavalvonnat tehdään samanaikaisesti peltotukivalvontakäyntien kanssa. Koska peltotukivalvonnoista voidaan ilmoittaa etukäteen, ei hygieniavalvonnoista ole erikseen tarpeen ilmoittaa.

Ilmoituksella voidaan varmistaa, että tuen hakijalla tai hänen edustajallaan on tilaisuus osallistua valvontaan. Valvonta voidaan kuitenkin suorittaa myös ilman viljelijän tai hänen edustajansa läsnäoloa, mutta se ei ole suositeltavaa.

Jos valvonnasta ilmoitettaessa käy ilmi, että valvontaa ei voida tehdä erityisen syyn, kuten lähiomaisen kuolemantapauksen tai merkkipäivän vuoksi, valvoja voi siirtää valvonnan myöhempään ajankohtaan.

7 Valvontakäynnit, tarkistuslista ja tarkastuskertomus

Otantatarkastuksissa tilakäynnit on tehtävä tuenhakijan tilalla valvontavuoden aikana joulukuun loppuun mennessä eli viimeistään 31.12.

Tilalle voidaan tehdä valvontavuoden aikana useita täydentävien ehtojen tarkastuksia. **ELY-keskuksen rehuvalvonta ja AVIn säädösrhythmitilakäynnin valvonta tulisi tehdä tilalla samanaikaisesti.** Myös muita ELY-keskuksen tai AVIn tarkastuksia tulee mahdollisuuksien mukaan yhdistää samalle ELY-keskuksen/AVIn tilakäynnille. Tavoitteena on, että yksittäisiä valvontakäyntejä kohdistuu samalle tilalle mahdollisimman vähän.

Jos otantavalvonnoissa tilakäyntiä ei ehditä tehdä valvontavuoden aikana, tila siirretään seuraavana vuonna valvottavaksi. Ruokavirasto siirtää valvomattomat tilat seuraavan vuoden valvonta-ajolle. Tilat saa valvoa vasta sen jälkeen, kun kyseisen vuoden valvonta-ajot on avattu.

Jos monia tilakäyntejä siirtyy seuraavalle vuodelle, voi valvontavuoden 1 %:n valvontavelvoitteen täytyminen vaarantua. Komissio katsoisi tämän vakavaksi puutteeksi Suomen valvonnassa.

7.1 Paikan päällä tehtävä tarkastus ja tuenhakija

Otantaan valituilla tiloilla **valvonnan kohde määräytyy tilatunnuksen perusteella.** Ennen tarkastusta on kuitenkin selvitettävä, kuka on tilatunnuksen takana oleva tuenhakija. Tuenhakijalla tarkoitetaan yksittäistä viljelijää, joka on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden yhteenliittymä. Tuenhakijan vastuulla on täydentävien ehtojen noudattaminen koko kalenterivuoden.

Huom! Jos tuenhakija ei ole itse ollut eläinten haltija, kun täydentävien ehtojen rikkomukset havaittiin, hänelle ei tule seuraamuksia. Esimerkki: Tilalla tehdään täydentävien ehtojen tarkastus alkuvuodesta ja tarkastuksessa havaittiin laiminlyöntejä. Tilalla tehtiin tarkastuksen jälkeen sukupolvenvaihdos ennen 31.8.2021 ja eläinpalkkio maksettiin koko vuodelta jatkajalle eli tuensaajalle. Koska tuensaaja ei ole ollut eläintenhaltija silloin, kun tarkastus tehtiin, ei hänelle voi määrätä tukiseuraamuksia. Niitä ei voi määrätä myöskään entiselle eläintenhaltijalle, koska hänelle ei maksettu palkkiota ko. vuonna.

Jos tuenhakijalla on poikkeuksellisesti enemmän kuin yksi tilatunnus, valvonta kohdistuu vain **otannalla olevan tilan** tilatunnuksen alla oleviin eläimiin tai peltolohkoihin. Lisäksi viljelijän on pitänyt hakea tukia kyseisellä tilatunnuksella. Jos tarkastuksen tekijä kuitenkin havaitsee tai epäilee, että toisen tilatunnuksen alla olevien eläinten tai peltolohkojen valvonnassa voisi ilmetä täydentävien ehtojen laiminlyöntejä, hän voi laajentaa valvonnan kattamaan myös muiden tilatunnusten alla olevat eläimet tai peltolohkot. Jos molempien tilatunnusten alla olevat eläimet valvotaan, on molemmista tehtävä eri tarkastuskertomukset, koska seuraamukset kohdistuvat sen mukaan, mitä tukia viljelijä on hakenut eri tilatunnusten alla.

Tuenhakijan ei tarvitse omistaa eläimiä, joista hän on oikeutettu saamaan esimerkiksi EU:n eläinpalkkioita. Eläinten on kuitenkin oltava tuenhakijan, tilan osallisen tai perheenjäsenen hallinnassa (rekisteröityjä) ja hänellä tulee olla käytössään maatila, jonka haltija hän on.

Taulukko 1. Esimerkkejä valvonnasta

Otantavalvontatila	Eläimiä naapuritilalla hoidossa	Mitä valvotaan?
Tila X otantavalvonnassa; pääosa eläimistä tilan omissa pitopaikoissa	Osa tilan X eläimistä on hoidettavana naapurikunnassa tilalla Y	Tilan X omistamat eläimet valvotaan sekä sen oman tilan pitopaikoissa että tilan Y pitopaikoissa. Tilan Y omistamia eläimiä ei valvota ellei tilan X valvonnan yhteydessä havaita laiminlyöntiä tilan Y omistamissa eläimissä, jolloin tehdään laajennusvalvonta tilan Y pitopaikkojen eläimiin.
Tila Y otantavalvonnassa	Tilalla Y on hoidettavana myös tilan X eläimiä	Vain tilan Y omistamat eläimet valvotaan. Jos kuitenkin Y-tilan valvonnan yhteydessä havaitaan laiminlyönti tilan X eläimissä, laajennetaan valvonta tilan X omistamiin kaikkiin eläimiin sekä oman tilan X pitopaikoilla että tilan Y pitopaikoilla

Yhtymä muodostuu maatilan yhteisomistuksen perusteella, kun vähintään kaksi henkilöä omistaa maatilan yhdessä. Yhtymä ei ole itsellinen oikeushenkilö, vaan

pikemminkin kirjanpidollinen yksikkö, joka on muodostettu yleensä verotuksellisista syistä. Yhtymän osakkaat omistavat edelleen kaiken omaisuuden, yhtymä ei itse omista mitään. Yhtymän nimissä haetaan viljelijätuet eli yhtymä on rekisteröitävä uudeksi tuen hakijaksi. Yhtymän hallinnassa olevat eläimet on tarkastettava täydentävien ehtojen valvonnassa, jos yhtymä on tuenhakijana.

Periaatteessa maatalousyhtymällä ja yhdellä sen jäsenistä voi olla sama tilatunnus. Tällöin se jäsen, jonka tilatunnus on yhtymän tilatunnus, ei voi hakea tukia yksityishenkilönä itselleen kyseisenä vuonna. Tilatunnusta voidaan siis käyttää samana vuonna vain joko yhtymän tai yksityishenkilön tilatunnuksena.

Viljelijät voivat aloittaa yhteistoiminnan myös oikeushenkilönä eli **osakeyhtiönä, avoimena yhtiönä tai kommandiittiyhtiönä**. Näissä tapauksissa yritysmuoto on itsenäinen tuenhakija. Oikeushenkilöllä on oma tilatunnuksensa tai se voi käyttää yhden osallisen vanhaa tilatunnusta. Osakeyhtiön, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön hallinnassa olevat eläimet on tarkastettava täydentävien ehtojen valvonnassa, jos oikeushenkilö on tuenhakijana.

Jos otannassa olevan tilan tilatunnuksen yhteydessä tilalistauksessa on merkintä siitä, että kysymyksessä on jonkin muun kuin yksityisen viljelijän tilatunnus, on selvitettävä, millaisesta tuenhakijasta on kysymys ja mitä tilaa ja eläimiä tuenhakija hallitsee, jotta valvonta kohdistuu oikeaan tilaan ja oikeisiin eläimiin. Asiasta saa tietoa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta, katso kuntien [YTA-yhteistoiminta-alueet](#)

Laissa maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) säädetään tarkastusoikeudesta 24 §:n toisessa momentissa:

”Valvontaa suorittavalla viranomaisella on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuenhakijan kirjanpito, maa- ja puutarhataloustuotteet, eläimet, rehut ja elintarvikkeet, niiden tuotanto-olosuhteet, tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot, laitteistot, kuljetuskalusto, viljelmät, laitumet, maisemapiirteet ja pellon ulkopuoliset erityistukisopimusalueet sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.”

Täydentävien ehtojen tarkastuksissa asuinrakennukseen ei voida mennä tarkastamaan edes asiakirjoja, jos valvottava kieltää asuinrakennukseen menemisen. Jos valvottava antaa luvan tulla katsomaan papereita sisälle, tarkastus voidaan asuintiloissa tehdä.

Valvonnan alussa ja valvonnasta ilmoitettaessa tarkastajan tulee esitellä itsensä ja kertoa tarkastuksen tarkoituksesta. Tarkastajan on valvontakäynnin yhteydessä esitettävä tuensaajalle valvontapassi tai vastaava. Valvonnan alussa tarkastajan tulee

lisäksi kertoa käytettävistä valvonta-/mittausmenetelmistä, tarkastustulosten vaikutuksista tukiin sekä tarkastuskohteen valinnasta, jos se ei vaaranna valvonnan suorittamista.

Tarkastuskäynnin aikana vaatimukset tarkastetaan ja havainnot kirjataan esitäytettyyn tarkistuslistaan. Valvojan tulee esittää havaitut epäkohdat suullisesti ja tuen hakijalla tulee olla mahdollisuus esittää kysymyksiä epäselvistä asioista. Tarkastajan tulee jättää valvontakäynnin lopuksi valvottavalle tilalle tiedote, josta ilmenee, mikä tarkastus tilalle on tehty ja milloin, mikä viranomaisen teki tarkastuksen sekä viranomaisen yhteystiedot. Lomakkeessa tulisi lisäksi ilmoittaa tarkastuksen tekijän nimi, virka-asema, toimipaikka, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.

Jos tuenhakijalla on tarkastettavia eläinten pitopaikkoja usean AVIn/ELY-keskuksen alueella, tarkastuksen tekee se AVI/ELY-keskus, jonka toimialueella tuenhakijan talouskeskus sijaitsee. AVI/ELY-keskus voi tehdä virka-apupyynnön toiselle AVille/ELY-keskukselle, jos tarkastettava pitopaikka sijaitsee toisen AVIn/ELY-keskuksen alueella ja käytännön syistä (etäisyydet) olisi järkevää pyytää toista AVIa/ELY-keskusta tekemään tarkastus. Tämä edellyttää molempien tahojen suostumusta ja asian kirjaamista.

7.2 Tarkistuslista

Otantatarkastuksissa tarkastaja tulostaa sovelluksesta esitäytetyn tarkistuslistan ennen valvontakäyntiä. Oikea tarkistuslista valikoituu esimerkiksi valvonta-ajon ja tilatunnuksen perusteella. Tarkistuslistalle tulostuvat valmiina esitäytetyt tiedot mm. valvottavista vaatimusryhmistä. Tarvittaessa tarkastaja voi lisätä tarkistuslistalle uusia vaatimusryhmiä, esimerkiksi eläinlajeja. Tarkistuslistaan merkitään tilakäynnillä jokaiselle vaatimukselle havainto: kunnossa/laiminlyönti/ei koske tilaa. Tarkistuslista on vain tarkastajan käyttöön eikä sitä toimiteta viljelijälle.

Oman otannan laajennusvalvonnassa tila lisätään valvontakäynnin jälkeen Tukisovellukseen oman otannan ajolle. Sen jälkeen täydennetään valvonnan perustietoja ja jatketaan valvontahavaintojen tallentamiseen. Sovelluksesta voi tulostaa etukäteen tyhjiä vaatimusryhmäluetteloita, joihin voi kirjata havainnot valvontakäynnillä.

Tarkistuslistaa ei muodosteta asiakirjojen perusteella havaituissa laiminlyöntitapauksissa. Tila lisätään sovellukseen hallinnollisen laajennuksen ajolle. Sen jälkeen täydennetään valvonnan perustietoja ja jatketaan valvontahavaintojen tallentamiseen. Sovelluksesta valitaan syy, jonka perusteella valvonta on laajennettu

täydentävien ehtojen valvonnaksi. Lisäksi tallennetaan tietoja alkuperäisestä tarkastuksesta.

Tietojen tallennus: Sovelluksesta on valittava syy valvonnan laajentamiselle seuraavista vaihtoehdoista: Elintarvikehygieniatarkastus/
Eläinsuojelutarkastus/Viranomaisen tekemä muu tarkastus.

7.3 Tarkastuskertomus (AVIn valvonnat)

Kaikista tarkastuksista muodostetaan sovelluksessa tarkastuskertomus tilakäynnin jälkeen tai hallinnollisen laajennuksen asiakirjavalvonnan perusteella.

Tarkastuskertomuksen osaksi tallentuvat tapauskohtaisesti ilmoitus vähäisestä laiminlyönnistä, ilmoitus 15 %:n seuraamuksen saavuttamisesta sekä lopullisen seuraamuksen muodostuminen. Nämä ovat osa tarkastuskertomusta eikä niitä tarvitse erikseen liittää tarkastuskertomukseen. Tarkastuskertomukseen pitää kuitenkin liittää erillinen **kuulemisliite, joka tulee lähettää kaikille valvotuille tiloille, myös kunnossa oleville**. Kuulemisliite antaa viljelijälle myös mahdollisuuden toimittaa valvontaan liittyviä lisätietoja, vaikka tilalla ei olisi havaittu laiminlyöntejä. Halutessaan viljelijä voi allekirjoittaa ja palauttaa kuulemisliitteen tai antaa selvityksensä haluamallaan tavalla. Allekirjoittaminen ei estä viljelijän oikeutta muutoksenhakuun.

Tietojen tallennus: Tukisovelluksessa ”Tarkastushavainnot” -välilehdellä avautuu ”Täydentävien ehtojen havainnot” -näkyvä. Tästä avautuvat vaatimusryhmät vaatimuksineen. Jokainen vaatimus tallennetaan tarkistuslistalle merkittyjen kunnossa/laiminlyönti/ei koske valvontakohtetta tietojen mukaisesti. Tallennuksen etenemisestä ks. Sovellusohje AVIIIle.

Menettelytavat erilaisissa valvontatapauksissa vaihtelevat sen mukaan, mikä valvonta on kysymyksessä, onko tilalla havaittu laiminlyöntejä ja onko tilalla otettu vierasainevalvonnan näytteitä:

Tilan valvonta on kunnossa, näytteitä on otettu / näytteitä ei ole otettu (a)

Jos tilalla on otettu vierasainevalvonnan näytteitä, läänineläinlääkäri odottaa näytteiden tutkimustuloksia ja tallentaa sen perusteella valvontahavainnot Tukisovellukseen.

Kaikki valvontahavainnot tallennetaan ja valvonta varmennetaan, jolloin se ”lukittuu” ja on koordinaattorin käytössä sen jälkeen, kun koordinointi on avattu. Samassa yhteydessä AVI toimittaa valmiin tarkastuskertomuksen viljelijälle **sähköisellä**

postituksella. Tarkastuskertomuksen lähettämispäivä tallentuu automaattisesti tarkastuskertomuksen etusivulle. **Kuulemisliite** on tallennettava erikseen manuaalisesti tarkastuskertomuksen liitteeksi sähköistä postitusta varten. Valmis tarkastuskertomus ja kuulemisliite arkistoituvat sähköisen postituksen yhteydessä automaattisesti Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon. Kunnossa oleville tiloille lähetettävään kuulemisliitteeseen ei ole välttämätöntä merkitä tilatunnusta tai ajonumeroa.

Tilalla on todettu laiminlyönti ja näytteitä on otettu (b)

Jos tilalla on todettu laiminlyönti, suoritetaan kuuleminen mahdollisimman pian valvonnan ja tallennuksen jälkeen. Tämä voidaan tehdä jo ennen kuin vierasainevalvontanäytteen tutkimustulos on tiedossa. Asiakirjat lähetetään viljelijälle **kirjeitse** kuulemista varten.

Kuulemisliitteeseen suositellaan kirjattavaksi valvonta-ajon numero ja tilatunnus.

Sovelluksen ”Muistiinpanot, ei yhteenvedolle” -kenttään tallennetaan, milloin välivaiheen tarkastuskertomus lähetetään kuulemiselle. Valvontahavainnot tallennetaan ja välivaiheen tarkastuskertomuksesta, kuulemisliitteestä sekä muista mahdollisista välttämättömistä valvonta-asiakirjoista otetaan kopiot.

Tarkastuskertomuksen ensimmäiselle sivulle on lisäksi merkittävä manuaalisesti kuulemisen lähettämispäivämäärä viljelijää varten (vrt. kuulemisliitteen teksti, jossa viitataan etusivuun). Tämä välivaiheen tarkastuskertomus, kuulemisliite ja muut mahdolliset välttämättömät täydentävien ehtojen valvonta-asiakirjat on tallennettava erikseen manuaalisesti Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon.

Kuulemisajan päätyttyä Tukisovelluksen asianomaiseen kenttään tallennetaan tieto siitä, onko viljelijä toimittanut selvityksen ja milloin sekä, onko selvitys vaikuttanut seuraamusehdotukseen. Viljelijän antama mahdollinen selvitys tallennetaan Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon.

Kun AVI on saanut vierasainevalvontanäytteen tutkimustuloksen, läänineläinlääkäri tallentaa sen perusteella valvontahavainnot Tukisovellukseen ja varmentaa valvonnan.

Valmis tarkastuskertomus toimitetaan viljelijälle sähköisellä postituksella ilman kuulemisliitettä. Sähköisen postituksen yhteydessä valmis tarkastuskertomus arkistoituu automaattisesti Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon.

Tilalla on todettu laiminlyönti, näytteitä ei ole otettu (c)

Hallinnollisissa laajennuksissa ja omissa laajennusvalvonnoissa voidaan edetä kuten kohdassa a. Kuulemisliitteeseen suositellaan kirjattavaksi valvonta-ajon numero ja tilatunnus. Tarkastuskertomus ja kuulemisliite voidaan lähettää sähköisellä postituksella. Tarkastuskertomuksen lähettämispäivä tallentuu automaattisesti tarkastuskertomuksen etusivulle. Kuulemisajan päätyttyä Tukisovelluksen asianomaiseen kenttään tallennetaan tieto siitä, onko viljelijä toimittanut selvityksen ja milloin sekä, onko selvitys vaikuttanut seuraamusehdotukseen. Viljelijän antama mahdollinen selvitys tallennetaan Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon. Jos viljelijän selvitys ei anna aihetta muuttaa seuraamusehdotusta, tarkastuskertomusta ei ole välttämätöntä lähettää enää uudelleen.

Yleistä

Kun valvonta on tallennettu ja varmennettu, tapaus siirtyy koordinaattorin käsiteltäväksi.

Kun tapaus siirretään sähköiseen postitukseen, on ensin ”Valvontatapahtuman tiedot” -sivulla käytettävä painiketta ”Allekirjoitus ja lähetä yhteenveto”. Valitaan tarkastuskertomuksen allekirjoittaja sekä lisätietojen antaja. Lisätietojen antaja on yleensä myös allekirjoittaja.

Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon manuaalisesti tallennettavat asiakirjat (tarkastuskertomus, kuulemisliite ja viljelijän selvitys) on tallennettava pdf-muodossa.

Tukisovellukseen tallentamisesta, sähköisestä postituksesta ja tallentamisesta Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon on annettu erilliset ohjeet, jotka löytyvät Pikantista

AVI tallentaa oman menettelyohjeistuksensa mukaisesti täydentävien ehtojen valvonnan yhteydessä laadittavat substanssivalvonnan asiakirjat aluehallintoviraston arkistoon (esimerkiksi vierasainevalvonnan asiakirjat).

7.4 Tarkastuskertomus (ELY-keskuksen valvonnat)

ELY-keskuksen valvonnoissa kuulemisosio on osa tarkastuskertomusta. ELY-keskus odottaa rehunäytteen tulosta ja tallentaa tarkastuskertomuksen valmiiksi. Tämän jälkeen ELY-keskus toimittaa tarkastuskertomuksen kuulemiselle. Näin menetellään myös laiminlyöntitapauksissa.

8. Yleistä laiminlyöntien arvioinnista

Tavanomaisen laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto arvioidaan ja tehdään ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentista (1 %, 3 % tai 5 %). Laiminlyönti voi olla myös varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen vähäinen laiminlyönti (0 %). Tarkastajan on arvioitava, onko kyseessä tahallinen laiminlyönti ja tarkastettava, onko laiminlyönti toistuva tai varhaisvaroitusjärjestelmän mukaisesti myös takautuva. Kaikki laiminlyönnit kuvaillaan ja seuraamusehdotukset perustellaan tarkasti.

Tarkastajan on arvioitava tilanne sellaisena kuin se tarkastushetkellä on. Jos tilanne on aiheutunut jostakin erityisestä syystä (esimerkiksi lyhytaikainen vesikatkos vesijohdon korjauksen takia), tämä kirjataan Tukisovelluksen lisätietoihin ja syy otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan lieventävänä tekijänä. Tarvittaessa on selvitettävä, mikä on poikkeustilanteen syy.

Jos havaittu puute on niin vähäinen, että sen voi korjata jo valvontakäynnin aikana, merkitään vaatimus kunnossa olevaksi. Katso asiasta alla luetelluista valvontaohjeista.

Lopullinen seuraamusprosentti selviää vasta, kun tilan kaikki täydentävien ehtojen valvonnat on saatu suoritettua. Tarkastuskertomuksen osana viljelijälle lähetetään laiminlyöntitapauksissa tiedote lopullisen seuraamuksen muodostumisesta.

Vaatimuskohtaisia ohjeita laiminlyöntien laajuuden, vakavuuden ja keston arvioinnista annetaan seuraavissa kuudessa valvontaohjeessa:

Elintarvikkeiden tuotantoa koskeva täydentävien ehtojen valvonta (eläintuotanto)

Elintarvikkeiden tuotantoa koskeva täydentävien ehtojen valvonta (kasvintuotanto)

Eläintautivalvontaa koskeva täydentävien ehtojen valvonta

- TSE–vaatimusten noudattaminen sisämarkkinakaupassa ja tuonnissa sekä viennissä
- TSE-taudit

Eläinten hyvinvointia koskeva täydentävien ehtojen valvonta

- Naudat, vasikat, siat, munivat kanat, lampaat, vuohet, broilerit, hevoset, ankat ja hanhet, kalkkunat, strutsieläimet, peurat, biisonit, turkiseläimet sekä muut tuotantoeläimet

Täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvonnan laiminlyöntien arviointi

Rehualan alkutuotannon toimijoiden valvonta – sisältää täydentävien ehtojen valvontaa

Valvontaohjeet löytyvät ruokavirasto.fi Pikantti-viranomaissivuilta.

8.1 Laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto (tavanomainen laiminlyönti)

Tavanomaiselle laiminlyönnille voidaan antaa arvoja 1, 3 ja 5.

Laiminlyönnin arvioinnissa käytetään seuraavia perusteita:

1 = laiminlyönti, joka on tavanomaista laiminlyöntiä vähäisempi

3 = pääsääntöinen laiminlyönti (pääsääntöisesti annettava seuraamus)

5 = tavanomaista vakavampi laiminlyönti

Laajuudessa arvioidaan, onko laiminlyönnillä kauaskantoisia vaikutuksia vai rajoittuvatko ne kyseiseen maatilaan. **Vakavuuden** arvioinnissa otetaan huomioon se, kuinka merkittäviä seurauksia laiminlyönnistä on aiheutunut kyseisen vaatimuksen tavoitteisiin nähden. **Kestoa** arvioidaan sen perusteella, kuinka kauan laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset jatkuvat tai miten helposti vaikutukset saadaan lopetettua. Laajuuden, vakavuuden ja keston määritelmät edellä perustuvat EU-asetuksen 640/2014 artiklaan 38.

Täydentävien ehtojen valvonnan sektorivalvontaohjeissa on annettu esimerkkejä siitä, miten laiminlyöntejä voidaan arvioida. Kyseiset esimerkit eivät kuitenkaan ole sitovia linjauksia.

Laiminlyönnin arvio on perusteltava selkeästi ja mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Viljelijän ja ELY-keskuksen koordinaattorin tulee saada tietoonsa laiminlyönnin perustelut. Siksi kaikki arviointiin liittyvät seikat tulee käydä ilmi **täydentävien ehtojen tarkastuskertomuksen asianomaisista kohdista ja sovelluksesta**.

Valvonnassa on olennaista kirjata esimerkiksi seuraavia tietoja:

- Tilan eläinmäärä ja kuinka moneen eläimeen laiminlyönti kohdistuu.
- Mitä tietoja ja kuinka laajasti esimerkiksi kirjanpidosta puuttuu
- Tarkka selvitys siitä, mitä laiminlyönnin arvioon vaikuttavia seikkoja valvoja on tilalla havainnut
- Onko viljelijän kuuleminen vaikuttanut ehdotettuun seuraamusprosenttiehdotukseen

Tietojen tallennus: Laiminlyönnit on kuvattava ja seuraamukset perusteltava Tukisovelluksessa kyseisen vaatimuksen kenttään.

8.2 Varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen vähäinen laiminlyönti (mukaan lukien takautuvuus)

Vähäinen laiminlyönti (laajuus 0, vakavuus 0 ja kesto 0) ei aiheuta tukiseuraamusta. Vähäistä laiminlyöntiä voidaan soveltaa vain silloin, kun laiminlyönti ei aiheuta välitöntä vaaraa kansanterveydelle tai kasvien ja eläinten terveydelle ja laiminlyönti on **vähäinen** ottaen huomioon sen vakavuus, laajuus ja kesto. Jos viljelijä korjaa vähäisen laiminlyönnin valvontakäynnin aikana, vaatimukseen merkitään ”Kunnossa”.

Tarkastaja antaa vähäisen laiminlyönnin korjaamiselle määräajan, johon mennessä laiminlyönti on korjattava. Määräajan päivämäärä kirjataan sovellukseen.

Komission valvonta-asetuksen 809/2014 mukaan määräaika vähäisen laiminlyönnin korjaamiselle on enintään laiminlyöntihavaintoa seuraavan vuoden loppuun. Vaatimuskohtaisia ohjeita määräajan antamisesta on annettu sektorivalvontaohjeissa. Korjaamiselle annetun määräajan tulisi olla mahdollisimman lyhyt laiminlyönnin luonne kuitenkin huomioon ottaen.

Komission antaman tulkinnan¹⁾ mukaan vähäistä laiminlyöntiä voidaan soveltaa myös sellaisiin tapauksiin, joissa vähäistä laiminlyöntiä ei voi enää korjata. Tällöin asian korjaaminen todennetaan seuraavassa valvonnassa, joka tilalle tehdään. Jos seuraava valvonta tapahtuu ensimmäistä havaintovuotta seuraavan kahden kalenterivuoden aikana eikä viljelijä ole korjannut toimintaansa aiemmin havaitun vähäisen laiminlyönnin suhteen, hän saa tukiseuraamuksen kahdelta eri vuodelta. Esimerkkinä tällaisesta vähäisestä laiminlyönnistä ovat ID-valvonnan ilmoitusviiveet, joita ei voi jälkikäteen enää korjata, jos ilmoitukset rekisteriin tehtiin alun perin myöhässä. Tällaisessa vähäisen laiminlyönnin tapauksessa viljelijän tulee jatkossa tehdä rekisteri-ilmoitukset ajoissa, jolloin hän välttyy seuraavassa tarkastuksessa tukiseuraamuksilta.

¹⁾komission dokumentin tunnus: Ares(2014)4223804 - 16/12/2014

Vuodesta 2017 alkaen eläinten merkinnän ja rekisteröinnin ilmoitusviiveiden arvioinnissa voidaan soveltaa ns. inhimillistä erehdystä. Ks. tarkemmin ID-valvontaohjeet. Missään muissa valvonnoissa inhimillistä erehdystä ei toistaiseksi sovelleta.

Jos tilalla on havaittu vähäinen laiminlyönti vuonna n ja tilalle tehdään valvontavuonna tai valvontavuotta seuraavan kahden vuoden aikana tarkastus, jossa todetaan, ettei viljelijä ole korjannut määräajassa vähäistä laiminlyöntiään, viljelijä saa tukiseuraamuksen **takautuvana** (1 %) alkuperäiseltä havaintovuodelta n ja varsinaiselta havaintovuodelta **toistuvana** (vähintään 3 x 1 %). Tukiseuraamus

annetaan toistuvana myös silloin, jos molemmat havainnot on todettu saman vuoden aikana **eikä viljelijä ole korjannut vähäistä laiminlyöntiä annetussa määräajassa**. Vähäisen laiminlyönnin tukiseuraamus kyseiseltä vuodelta on tällöin 3 %.

Vähäisen laiminlyönnin toistuessa laiminlyönti tallennetaan sovellukseen toistuvana. Valvontavuoden laiminlyönti arvioidaan normaaliin tapaan: laajuudelle, vakavuudelle ja kestolle annetaan arvot 1, 3 tai 5. Lisäksi rastitetaan takautuvuus.

ELY-keskuksen koordinaattori huolehtii siitä, että ensimmäiselle havaintovuodelle tulee tukiseuraamukseksi 1 %.

Vähäisen laiminlyönnin soveltaminen varhaisvaroitusjärjestelmässä:

Lähtökohtatilanne

Vuonna n tilalla todettiin vähäinen laiminlyönti (0), minkä seurauksena tilalle lähetettiin varhaisvaroituskirje. Vuonna n+1 tilalla tehtiin uusi tarkastus, josta alla havainnot samasta vaatimuksesta kuin vuonna n.

- Laiminlyönti on korjattu määräajassa → Kunnossa
- Laiminlyöntiä ei ollut korjattu määräajassa → Takautuvuus: Kyllä (= 1 % vuodelle n, jonka ELY-keskus hoitaa, ja vähintään 3 % vuodelle n+1).
- Vähäinen laiminlyönti on korjattu määräajassa. Sama vähäinen laiminlyönti havaitaan uudelleen kolmen kalenterivuoden aikana ensimmäisestä havainnosta → Ei voi antaa varhaisvaroitusta, vaan annetaan 1 %:n seuraamus
Huom! Varhainen varoitus voidaan antaa uudelleen samasta laiminlyönnistä, jos varhaisvaroitusta ei ole annettu edellisen kolmen kalenterivuoden aikana.
- Laiminlyöntiä ei ollut korjattu määräajassa ja uusi havainto on **vuoden n havaintoa vakavampi**
→ Takautuvuus: Kyllä
→ Vuodelle n tukiseuraamus 1 %, jonka ELY-keskus hoitaa, ja vuodelle n+1 3 x 3 % tai 3 x 5 %.

8.3 Toistuva laiminlyönti

Tarkastajan tulee arvioida, onko sama laiminlyönti havaittu useammin kuin kerran kolmen kalenterivuoden aikana (valvontavuosi ja kaksi edeltävää vuotta). Toistuvuus on arvioitava vaatimuskohtaisesti ja tarkastettava vaatimusten vastaavuus eri vuosina, koska vaatimus tai sen numerointi on voinut muuttua valvontavuosien välillä. Pääsääntöisesti toistuvien laiminlyöntien seuraamusprosentit lasketaan

yhteen. Tästä säännöstä on kuitenkin poikkeus, jos samoissa vaatimuksissa samat laiminlyönnit toistuvat samoina vuosina.

Esimerkki

Laiminlyönti/Vaatus /Vuosi	Vuosi n (tavanomainen laiminlyönti)	Vuosi n+1 (toistuva laiminlyönti)	Toistuvan seuraamuksen laskenta vuonna n+1
Laiminlyönti vaatimuksessa X	Seuraamus 3 %	Seuraamus 3 x 3 % → 9 %	Vaatimuksen X laiminlyönti toistuu vuonna n+1 (9 %). Myös vaatimuksen Y laiminlyönti toistuu vuonna n+1 (3 %). Toistuvuusprosentteja ei lasketa yhteen, vaan laiminlyönnit katsotaan yhdeksi laiminlyönniksi. Seuraamukseksi määräytyy korkeampi seuraamusprosentti (9 %)
Laiminlyönti vaatimuksessa Y	Seuraamus 1 %	Seuraamus 3 x 1 % → 3 %	

Tietojen tallennus: Tukisovelluksessa valvottavan tilan Yleistiedot -näkymän alla on 'Aiemmat laiminlyönnit' -linkki, josta pääsee tarkastelemaan tilan aiempia laiminlyönntejä.

Toistuvuutta voidaan soveltaa vain silloin, kun tuensaajalle on ilmoitettu aiemmasta täydentävien ehtojen laiminlyönnistä ja hänellä on ollut mahdollisuus korjata aiempi laiminlyönti.

Viljelijän katsotaan saavan tiedon laiminlyönnistä, kun AVI tai ELY-keskus on toimittanut hänelle tarkastuskertomuksen kuulemista varten. Eläinvalvonnassa on ollut tapauksia, joissa ensimmäisestä valvontahavainnosta **ei ole vielä ehditty ilmoittaa ja/tai viljelijällä ei voida katsoa olleen riittävästi aikaa aiemman täydentävien ehtojen laiminlyönnin korjaamiseen**, kun tila on jo tulossa toisen kerran valvontaan. Jos em. tilanteessa samassa vaatimuksessa on laiminlyönti molemmissa tarkastuksissa, **myöhemmin tullut tapaus arvioidaan tavanomaisena laiminlyöntinä** eikä toistuvuutena.

Jos laiminlyönti havaitaan toistuvasti kolmen kalenterivuoden aikana, mutta tilan/eläinten omistaja on vaihtunut ko. ajanjaksolla esimerkiksi sukupolvenvaihdoksen vuoksi, kyseessä ei yleensä ole toistuvuus.

Toistuvuudesta on pääsääntöisesti kysymys silloin, kun samassa vaatimuksessa havaitaan laiminlyönti useammin kuin kerran kolmen kalenterivuoden aikana.

Esimerkki: Ensimmäinen laiminlyöntihavainto on tehty 5.10.2018. Toinen laiminlyöntihavainto samasta valvontavaatimuksesta tehdään 2.7.2021. Kysymyksessä ei ole toistuvuus, koska sama laiminlyönti ei ole toistunut kolmen peräkkäisen kalenterivuoden aikana. Jos toinen laiminlyöntihavainto olisi tehty viimeistään 31.12.2020, olisi kysymyksessä ollut toistuva laiminlyönti.

Esimerkiksi rehuhygieniavalvonnassa ("Jätteet, vaaralliset aineet, kemikaalit, siemenet ja lääkerehut on varastoitu ja käsitelty asianmukaisesti rehuista ja eläinten pitopaikoista erillään") tulkitaan toistuvuudeksi tilanne, jossa ensin on todettu, ettei jätteitä ole varastoitu asianmukaisesti ja seuraavana vuonna sama laiminlyönti kohdistuu kemikaalien varastointiin. Vastaavasti eläinten hyvinvointivalvonnassa ("Rehu ja juomavesi pysyvät puhtaina") tulkitaan toistuvuudeksi tilanne, jossa valvontavuonna on havaittu laiminlyönti rehun puhtaudessa ja edellisenä vuonna juomaveden puhtaudessa.

Toistuva laiminlyönti arvioidaan aina kyseisen valvontavuoden ohjeistuksen mukaan. Tukisovellus kertoo vaatimukselle annetun laiminlyönnin arvon ("toistuvuusarvon") kolmella toistuvuudesta annettujen laskentasääntöjen mukaisesti.

Toistuvuuden laskenta

- vuosi n: laiminlyönti: 1 %
- vuosi n+1: 1. toistuvuus $3 \times 1 \% \rightarrow 3 \%$
(Jos rikkomus on vakavampi kuin 1, seuraamus voi olla $3 \times 3 \%$ tai $3 \times 5 \%$)
- vuosi n+2: 2. toistuvuus $3 \times 3 \% \rightarrow 9 \%$, kun 1. toistuvuus on ollut 3 %
- vuosi n+3: 3. toistuvuus $3 \times 9 \% \rightarrow 27 \%$, mutta rajataan 15 prosenttiin
- Kun on kysymys toisesta tai kolmannelta toistuvuudesta, kerrotaan aina edellinen toistuvuudesta annettu seuraamusprosentti kolmella, mutta rajataan 15 prosenttiin.

Kun toistuvien laiminlyöntien kohdalla saavutetaan 15 %:n raja, tarkastuskertomuksen osana viljelijä saa ilmoituksen, jossa kerrotaan, että jos sama säännösten noudattamatta jättäminen vielä havaitaan, laiminlyöntiä pidetään tahallisenä ja seuraamusprosentti on silloin 15 % - 100 %. **Toistuvuudesta voi siis antaa seuraamukseksi enintään 15 %.**

Jos kahdessa tai useammassa vaatimuksessa havaitaan toistuvia laiminlyöntejä,

lasketaan kaikki toistuvat laiminlyönnit yhteen. Toistuvaan laiminlyöntiprosenttiin lisätään tavanomaisen laiminlyönнин korkein prosenttiluku (1 % /3 % /5 %). Katso poikkeus edellä ja kohdassa 9, jos samat laiminlyönnit toistuvat samoina vuosina.

8.4 Tahallinen laiminlyönti

Viljelijän laiminlyönti voidaan määritellä tahalliseksi joko suoraan ilman aiempia täydentävien ehtojen arvioita tai toistuvien laiminlyöntien seurauksena (katso 8.3)

Laiminlyöntiä voidaan pitää tahallisenä, kun tuensaaja rikkoo täydentäviä ehtoja koskevia sääntöjä siten, että hänen tarkoituksenaan on täydentävien ehtojen sääntöjen noudattamatta jättäminen joko aktiivisen toiminnan tai tietoisesti tekemättä jättämisen kautta.

Laiminlyönнин tahallisuuden arvioinnissa pitää huomioida [EU-tuomioistuimen tapaus \(pdf\) C-396/12](#)

EU-tuomioistuimen mukaan tahallisen noudattamatta jättämisen käsitettä on tulkittava siten, että tahallisuuden edellytyksenä on, että tuensaaja rikkoo täydentäviä ehtoja koskevia sääntöjä joko siten, että hänen tarkoituksenaan on mainittujen sääntöjen noudattamatta jättäminen, tai siten, että hänellä ei ole tällaista päämäärää, mutta hän hyväksyy mahdollisuuden, että tällainen noudattamatta jättäminen saattaa tapahtua.

Tarkastajan tulee arvioida, onko laiminlyönti ollut tahallista. Jos tarkastaja on **perustellusti** epävarma ”tarkoituksellisuus” tai ”hyväksyy mahdollisuuden” -tason ylittymisestä, tulisi toiminta arvioida ei-tahalliseksi laiminlyönniksi. Epäselvässä tilanteessa valitaan tuen saajalle lievempi vaihtoehto. Se, että viljelijä ei tunne lainsäädäntöä, ei vapauta häntä sen noudattamisvelvollisuudesta.

Jos laiminlyönti on ollut tahallinen, sovellukseen rästetään Tahallinen ja merkitään seuraamusprosentti. Perustelukentässä laiminlyönti kuvataan tarkasti ja tahallisuus sekä seuraamusehdotus perustellaan

Tahallisissa tapauksissa vähennys on pääsääntöisesti 20 prosenttia. Tarkastaja voi kuitenkin tapauksen mukaan ehdottaa tukiseuraamukseksi 15 % - 100 %. Erittäin vakavissa laiminlyöntitapauksissa viljelijä voidaan sulkea tietyn tukijärjestelmän ulkopuolelle yhdeksi tai useammaksi vuodeksi.

Esimerkkejä tahallisista laiminlyönneistä on annettu sektorivalvontaohjeissa.

8.5 Ylivoimainen este

Laiminlyöntiä arvioitaessa on otettava huomioon viljelijän mahdollinen ylivoimainen este tai poikkeukselliset olosuhteet. Ylivoimaisena esteenä voidaan ottaa huomioon mm. pitkäaikainen työkyvyttömyys. Täydentävien ehtojen vähennystä ei suoriteta, jos noudattamatta jättäminen johtuu ylivoimaisesta esteestä tai poikkeuksellisista olosuhteista. Valvonnan tulokseksi merkitään kunnossa.

Viljelijän on ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä ja poikkeuksellisista olosuhteista kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle (kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen) 15 työpäivän kuluessa siitä, kun hän on havainnut tilanteen tai hänen on ollut mahdollista ilmoitus tehdä. Kunnan maaseutuviranomaisen on pitänyt hyväksyä viljelijän ilmoitus ennen valvontaa, jotta ylivoimaista estettä voidaan soveltaa valvonnassa.

Jos viljelijä vetoaa ylivoimaiseen esteeseen, on tieto varmistettava kunnasta. Joissain tapauksissa ilmoitus on voinut tulla, mutta kunnassa sitä ei ole vielä ehditty käsitellä. Jos ilmoituksen antamisen 15 työpäivän määräaika ei ole tarkastushetkellä vielä umpeutunut, tarkastajan on varmistettava määräajan päättymisen jälkeen kunnan päätös asiasta.

Ylivoimaisen esteen tapauksissa on kuitenkin otettava huomioon, että eläinten hoito täytyy turvata eikä eläimiä voi jättää hoitamatta ylivoimaisesta esteestä huolimatta, vaan silloin viljelijän on pitänyt hankkia ulkopuolista apua.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1306/2013 2 artikla:
"Ylivoimainen este" ja "poikkeukselliset olosuhteet" voidaan hyväksyä **erityisesti seuraavissa tilanteissa:**

- a) tuensaajan kuolema;
- b) tuensaajan pitkäaikainen työkyvyttömyys harjoittaa ammattiaan;
- c) tilaan merkittävällä tavalla vaikuttava ankara luonnonmullistus;
- d) tilan kotieläinrakennusten tuhoutuminen onnettomuudessa;
- e) eläinkulcutauti tai kasvitauti, joka vahingoittaa viljelijän koko karjaa tai osaa siitä, tai vastaavasti viljelykasveja;
- f) koko tilan tai sen merkittävän osan pakkolunastus, jos kyseinen pakkolunastus ei ollut ennakoitavissa hakemuksen jättöpäivänä"

Tietojen tallennus: Laiminlyönti, jota ylivoimainen este koskee, merkitään kunnossa olevaksi. Tukisovelluksen Lisätieto -kenttään merkitään tieto ylivoimaisesta esteestä.

9 Kuuleminen ja lisätietojen antaminen

Kaikille tarkastuksessa olleille tiloille toimitetaan osana tarkastuskertomusta kuulemisliite. AVIn valvonnoissa kuulemisliite tulee lisätä sähköisessä postituksessa erikseen manuaalisesti tarkastuskertomuksen liitteeksi. Se siis tallennu automaattisesti osaksi tarkastuskertomusta.

Viljelijää kuullaan sekä tapahtuneesta laiminlyöntihavainnosta että siitä ehdotetusta tukiseuraamuksesta samalla kertaa. Hallintolain (434/2003, erityisesti pykälät 34 §, 33 §, 36 § ja 59 §) mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Viljelijä voi vastata kuulemiseen, vaikka hänellä ei olisi ollut lainkaan laiminlyöntejä.

Viljelijän tulee toimittaa selvityksensä kolmen viikon kuluessa tarkastuskertomuksen lähettämispäivästä. Määräaikaa voi tarvittaessa jatkaa. Kuulemiseen annettu selvitys osoitetaan AVIn kirjaamoon/ELY-keskuksen tarkastajalle. Viljelijän selvityksen antamatta jättäminen ei estä asian käsittelyä.

Tarkastuskertomus tulee toimittaa laiminlyöntitapauksissa kirjeitse kuulemiselle pian valvontakäynnin jälkeen, vaikka vierasainevalvonnan näytteen tulos ei ole vielä selvillä.

Ennen kuin valvonta voidaan merkitä valmiiksi sovellukseen, on odotettava siihen asti, että näytteiden tulokset on saatu ja laiminlyöntitapauksissa mahdollinen selvitys kuulemiskirjeeseen on saapunut.

Tietojen tallennus: Sovelluksen Valvontatapahtuman tiedot -välilehden Muistiinpanot -kenttään tallennetaan tieto siitä, onko viljelijä antanut selvityksen kuulemiseen ja onko selvitys vaikuttanut seuraamusehdotukseen.

10 Valvontatulosten tallentamisen aikataulu

Ruokavirasto seuraa tarkastusten etenemistä ajantasaisen tiedon saamiseksi. Tämän vuoksi valvontatulokset tulee tallentaa mahdollisimman pian tilakäynnin jälkeen. Jos tilalla on havaittu laiminlyöntejä, on kuitenkin odotettava, että selvitys kuulemiseen on saatu tai kuulemiselle annettu määräaika on päättynyt ennen kuin valvonta merkitään valmiiksi. Vierasainevalvonnan ja rehuvalvonnan näytteiden tulokset on myös oltava valmiita ennen kuin valvonta on valmis.

Kun kaikki valvonnan tiedot on tallennettu, valvonta merkitään varmistetuksi. Tämän jälkeen tiedot ovat ELY-keskuksen koordinaattorin käytettävissä valvonnan lopullisen

tuloksen laatimista varten. Tarkastaja voi vielä avata varmistetun valvontatapauksen tallennuksen muuttamista varten, jos koordinaattori ei ole vielä koordinoinut tilan valvontoja. Jos koordinaattori on jo lukinnut tapauksen, häneen pitää ottaa yhteyttä, jos tarkastajan on tehtävä vielä muutoksia valvontaan.

Komission valvonta-asetuksen 809/2014 mukaan tarkastuskertomukset on laadittava kuukauden kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta. Ajanjakso voidaan kuitenkin pidentää kolmeksi kuukaudeksi, kun valvontaan liittyy esimerkiksi kemiallisia tutkimuksia. Tarkastuskertomusten tulee olla maksajaviraston (ELY-keskuksen) käytössä kuukauden kuluessa sen valmistumisesta eli tietojen tulee olla tallennettuna Tukisovellukseen. Kaikki valvonnat tulee olla tehtynä kyseisen valvontavuoden aikana ja **tulokset tulee olla tallennettuna** valvontavuotta seuraavan **tammikuun lopussa**. Vierasaine- ja rehunäytteistä saatavia tuloksia voi joutua odottelemaan kauemmin ja näissä perustelluissa tapauksissa **tulokset tulee olla tallennettuna** viimeistään valvontavuotta seuraavan **maaliskuun lopussa**.

10.1 Asiakirjojen toimittamisen määräaikoja¹

- Tarkastuskertomus on tehtävä valmiiksi yhden kuukauden kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta (= tallennettava valmiiksi).
- **Määräaika on kuitenkin kolme kuukautta, jos tilalla on otettu näytteitä**
- Laiminlyöntitapauksissa tarkastuskertomus on toimitettava tuensaajalle kuulemista varten kolmen kuukauden kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta
- Tarkastus on tallennettava valmiiksi ja varmistettava koordinointia varten yhden kuukauden kuluessa tarkastuskertomuksen valmistumisesta
- Laiminlyöntitapauksissa tarkastus on tallennettava valmiiksi ja varmistettava koordinointia varten yhden kuukauden kuluessa kuulemisajan päättymisestä

Aluehallintovirastot ja ELY-keskukset vastaavat omalta osaltaan siitä, että määrälliset ja laadulliset täydentävien ehtojen tarkastusvaatimukset täyttyvät. Ruokavirasto valvoo yleisesti valvonnan toteutumista.

AVIt ja ELY-keskukset voivat tarkastella valvontatuloksia QlikView-raportointijärjestelmästä. Käyttöoikeuksia haetaan Pääsynhallinnasta, josta myös QlikView- järjestelmään on pääsy.

¹ Komission asetus 809/2014, art. 72

11 Valvonnan estäminen

Komission täytäntöönpanoasetuksen 809/2014 25 (1) artiklan mukaan paikalla tehtävistä tarkastuksista voidaan ilmoittaa ennalta, jollei se vaikuta tarkastuksen tarkoitukseen tai tehokkuuteen. Sellaisissa tapauksista, joissa ennalta ilmoittaminen tehdään, mutta viljelijä kertoo puhelimesta, että tilalle ei saa tulla tekemään täydentävien ehtojen tarkastusta, on viljelijälle kerrottava, että tarkastuksen estämisen seurauksena tullaan kunnassa tekemään päätös viljelijän tukihakemusten² hylkäämisestä (1306/2013 59 (7) artikla). Jos viljelijä tämänkin jälkeen kieltäytyy valvonnasta, häntä kuullaan asiasta.

Jos tarkastuksesta ei ilmoiteta tilalle ennakoon ja viljelijä estää tarkastuksen, hänelle tulee kertoa estämisen seuraukset. Lisäksi viljelijää kuullaan kirjallisesti.

Jos tarkastuksen tekeminen estetään, kirjataan sovellukseen ”ei valvota” sekä ”Lisätiedot tuenhakijalle” -kenttään 1) Viljelijä on estänyt tarkastuksen ja 2) Viljelijää on kuultu ja hänelle on kerrottu, että tarkastuksen estämisen seurauksena kunnassa tullaan tekemään päätös viljelijän tukihakemusten hylkäämisestä.

Kun täydentävien ehtojen tarkastus tehdään tilalle samanaikaisesti substanssivalvonnan kanssa (esimerkiksi otanta-eläinsuojelutarkastus), menetellään substanssivalvonnan ohjeiden mukaisesti, jos valvonta yritetään estää.

12 Valvonta-asiakirjojen julkisuus

Tarkastuskertomus on pääsääntöisesti julkinen, jos tiedon antaminen siitä ei vaaranna valvontaa tai sen tarkoituksen toteutumista. Tarkastuskertomus tulee julkiseksi, kun valvonta on merkitty valmiiksi ja tarkastaja on allekirjoittanut sen.

Tarkastuskertomus voi julkisuuslain 621/1999 24 §:n 1 momentin 15 kohdan nojalla olla salassa pidettävä, jos tiedon antaminen olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa asiaan osalliselle. Tietoa tarkastuskertomuksesta olisi tällaisessakin tilanteessa mahdollista antaa, jos siihen on painava syy. Salassapitoa koskevaa sääntelyä on myös muualla lainsäädännössä (esimerkiksi terveydentilaa koskevat ja muut

² Tuet, joiden hakemuksia hylkääminen koskee: EU:n kokonaan rahoittamat suorat tuet (perustuki, viherryttämistuki, peltokasvipalkkio, nuoren viljelijän tuki, nautapalkkio, lypsylehmäpalkkio, lammas- ja vuohipalkkiot), EU:n osarahoittamat tuet (ympäristökorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, luonnonhaittakorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaus)

arkaluonteiset tiedot, tiedot rikoksesta). Tarkastuskertomus saattaa julkisuuslaista tai muusta laista johtuen olla kokonaan tai osittain salassa pidettävä, jolloin salassapidon perusteet tulee arvioida tapauskohtaisesti. Tarkastajan on tehtävä asiakirjaan salassapitomerkinnot, jos asiakirja on salassa pidettävä tai osittain salassa pidettävä.

13 Esteellisyydestä

Täydentävien ehtojen tarkastusoikeus on ELY-keskuksilla ja aluehallintovirastoilla (AVI).

Tarkastustoiminnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita. Valvontaa ei saa suorittaa eikä valvonnassa voi olla läsnä esteellinen henkilö (Laki 434/2003 27 § ja 28 §). Virkamiehen toiminnan on oltava riippumatonta ja puolueetonta. Maatilojen valvonnan järjestämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota ELY-keskuksen ja aluehallintoviraston tarkastajien esteettömyyteen ja riippumattomuuteen. Valvontaa ei voi tehdä henkilö, joka toimii esimerkiksi Maatilojen neuvontajärjestelmän (Neuvo2020) neuvojana (EU:n asetus 1306/2013, art. 13).

Liite Täydentävien ehtojen valvontaotokset

Säädösryhmäotos (SMR* 4, 5, 9, 11, 12, 13)

Sekä riskiotantaan että satunnaisotantaan valituilla tiloilla tehdään tilan eläimille kaikki asiaan kuuluvat tarkastukset alla olevan taulukon mukaan.

Tilan eläimet:	Naudat ja vasikat			Siat	Broilerit, kalkkunat	Munivat kanat	Lampaat	Vuohet	Muut tuotanto- eläimet
	Naudat: Maidon- tuotanto	Naudat: Lihan- tuotanto	Vasikat						
Tarkastukset:									
Tuotantoeläimiltä kielletyt aineet	X	X	X	X	X				
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Eläintaudit (TSE- vaatimukset)	X	X	X				X	X	
Eläinten hyvinvointi	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rehut	X	X	X	X	X	X	X	X	X

*SMR= statutory management requirement (lakisääteinen hoitovaatimus)

Kasvintuotantotilojen elintarvike- ja rehuhygieniavalvonta (SMR 4)

ELY-keskukset valvovat elintarvikekasvien ja rehuksien hygieniavaatimukset kasvintuotantotiloilla, jotka valitaan peltoalavalvontaotoksista.

Eläinlääkejäämät ja kasvinsuojeluainejäämät

Valvotaan laajenuksena, jos tilan tuotteissa osoitetaan määrästenvastaisia pitoisuuksia eläinlääkkeitä tai kasvinsuojeluaineiden jäämiä.